

Fria tankar.

Kilström, Axel

16 A Br.

National Library
of Sweden

KILSTRÖM

Philos.

(Bz)

Kungl. biblioteket

0 0000 000102011

Filos
(Pse)
o

Tänka rätt är stort,
Tänka fritt är större.

FRIA TANKAR

AF

AXEL KILSTRÖM

PRIS 15 ÖRE

1887

FRILIA BANK

ÅKER KILSTRÖM

Stockholm, Stockholms Af fischtryckeri, 1887.

Ingen dogm har förorsakat mera oreda och villfarelse än dogmen om bibelens bokstafliga inspiration. Den har dödat människokärleken och humaniteten, hämmat utvecklingens framåtskridande, fjättarat vetenskapen, satt munkorg på det fria ordet, uppmantrat dumheten, alstrat öfvertron och förslafvat människorna.

Bibelens historia borde varit en välsignelsens historia, men den har blifvit en förbannelsens historia, der följer eld, blod och förtryck, pinor, tårar och jämmerrop i dens fotspår.

Denna dogm har tändt hatets och förbittringens flammor, dan har varit brandfacklan, som har tändt religionskrigen, spanska inquisitionen och hexprocesserna. Bibelen är blodbestänkt.

Denna dogm har tjenat som stöd för konungar och kejsare af *guds nåd*, när dessa ha skamskändat sitt folk med sitt osedliga lefverne.

Denna dogm har upprifvit samhällena i sekter och åter sekter, och alla dessa sekter hafva stått med bibelen under armen och grundligt bearbetat hvarandra med skriftställen. Och alle hafva kunnat bevisa sin

ofelbarliga, solklara rätt utaf alla dessa själfmotsägande skriftställen; ty allt skall ju vara guddomlig uppenbarelse.

Denna dogm har hållit människan nere i okunnighet och öfvertro, förfäande åskådningar och trångbröstade tankar. Den har förorsakat att människan, i stället för att rådfråga sitt sunda förnuft, den vetenskapliga och historiska forskningen, gifvit sig till att leta i dessa judarnas gamla sägner efter svar på frågor, som alldeles inte angå bibelen.

Människan har i sin okunnighet hittat fram några dunkla skriftställen och på dessa byggt de galnaste lärosatser, i stället för att läsa som der står och ärligt säga: detta är en själfmotsägelse, eller: detta är en gemen lögn!

På botten af människans andliga lif finnes till alla tider en sträfvan efter mera ljus, mera lifsinnehåll och mera sanning, men denna uppåtsträfvan qväfves i sin utvecklings början af det töcken, som prester-nas ortodoxa lära breder ut öfver verlden.

Det är ett erkänt faktum, att sådan som uppfostran är, sådan blifver också den, som uppfostras. Man har bevis härpå i hemmet, i skolorna, i de olika läroverken, ja helt upp till toppen af den långa stegen

som kallas — *författningen*. Och vi ser det på de olika nationers kulturståndpunkt; ju högre ett folks kulturstånd är, ju mindre har det af ortodoxi och prest-lärdomar, och omvändt.

* * *

Vi veta att allt i lifvet är beroende af utvecklingens eviga lag: konst, industri och vetenskap går framåt till mensklighetens lycka och förädling, men samtidigt lära presterna att bibelen till eviga tider orubblig skall kvarstanna på sin gamla tusenåriga ståndpunkt.

* * *

Bibelen, som presterna sjelf lära, är grundvalen för människans salighet, den skall inte hålla steg med tiden, den skall inte underkastas kontroll, men man bara skall blindt tro på hvad presterna säga, så blifver man salig.

* * *

Låt dig inte längre duperas af denna förfäande lära; att det är *synd*, att hafva förtroende till sig sjelf; tro inte, att det är *synd*, att tänka, resonera och undersöka sjelf; tro inte, det är *synd*, att kritisera bibelen och preströrelsen; tro inte, det är *synd*, att fordra förnuft af teologien.

* * *

Tro inte, att det är *synd*, när du af fast öfvertygelse inte längre kan binda din uppfattning till be-

stämda dogmer, som fanatiska prester och grälände kyrkomöten hafva röstat ja eller nej för, en gång i den gråa forntid eller medelåldern.

* * *

Tro endast på det sunda förnuftet, på det godas ständiga framgång, på utvecklingens eviga lag, och på de exakta vetenskapernas oomstötliga resultater. Tro inte längre på illusioner, dimbilder och bedrägerier, men tro på det sanna, naturliga och verkliga; ty meniskan kan omöjligt lefva på illusioner, dimbilder och bedrägerier.

* * *

Låt tankarne alltid brottas mot hvarandra; ty dervid utvecklas och skärpas de. Mensklighetens stora utvecklingskamp är endast beroende af denna brottning med tankar. Detta är menskoandens mäktiga häfstång!

* * *

Naturens och utvecklingens eviga bud är: framåt! Alltid mera ljus, mera verklighet och mera sanning, det gamla, förmöglade och utlefda måste alltid vika för det nya, unga, lifskraftiga och spirande.

* * *

Alla människor har rätt till att tänka fritt, ja, det är hvarje människas skyldighet, ingen har mono-

pol härvidlag, men *alla* hafva de samma rättigheter. Det är inte människor värdigt att sätta sina tankar under presternas förmynderskap.

* * *

Det måste blifva klart för en hvar, att, som medborgare af det stora samhället, är det en hvars skyldighet att bidraga till dess framgång, lycka och förädling, men vägen går genom människans egen personliga bildning. Derföre gör kraf på hvad som är ditt, skaffa dig bildning och *tänk sjelf!*

* * *

En hvar sjelfständigt tänkande människa lyfter sig sjelf upp af denna trånga ram, som består af ärftliga åskådningar och förfäande plägseder till en ljusare höjd, der hon kan skåda utöfver en större, ljusare och renare horisont, fröjdas öfver att trånga tankar och trångbröstade åsigter hafva vikit platsen för en skönare och upphöjdare verldsåskådning.

* * *

Har först människan kommit så långt, bygger hon omsider tillvaron på en solidare grundval. Och då vill det föga hjelpa om svartklädda prester med listande fjät samlas och med bibelen i sina skälvande händer sända bannstrålen ut mot den nya tiden, som då endast offerar dessa barnsliga hotelser ett medlidsamt leende.

* * *

Det gamla ortodox-religiösa systemet måste enligt utvecklingens eviga lag följa sina föregångna bröder ut i sagans natt, dess lifskrafter äro utdöda, dess stödjepelare äro blott några uttorkade rester från en föregående tid, rester, som utan förskoning akterut-seglas af tiden, och som till slut alldeles försvinna i det osynliga fjärran, blott efterlemnande sig ett vemod-blandadt minne och ett medlidsamt leende hos den slägt, som lefver på den dag och skådar tillbaka på förflutna tiders galenskaper.

Låtom oss frigöra lifvet från denna tryckande börda som hvilar på mensklighetens bröst, lik en hemsk mara. Bort med den gamla slöja, som täcker för upp-lysningens morgonrodnad, och låt ljus och sanning spridas öfver all verlden till välsignelse för framtida släkten!

Detta är mensklighetens bestämmelse och fram-tidens höga mål.

Eftertryck förbjudes.

